

GAMTOS PAŠAUKTA...
In memoriam. Marija Vyšniauskaitė-Jankauskienė
 (1954 05 02–2022 09 28)

Netekome žymios gamtininkės, „gamtos poetės“, kolegės, plateliškiams brangaus žmogaus Marijos Vyšniauskaitės-Jankauskienės.

Marija Vyšniauskaitė-Jankauskienė gimė 1954 metų gegužės 2 dieną Žemaitijos pakraštyje, Skuodo rajone, Klauseikių kaimo vienkiemyje. Augo penkių vaikų šeimoje, anksti neteko mamos. Mokėsi Klauseikiuose, Aleksandrijoje, Skuode. 1979 m. baigė Vilniaus universitetą, kur įgijo biologo, biologijos ir chemijos dėstytojo specialybę. Dirbo Valstybinėje sėklų inspekcijoje Skuode (1972–1977), Respublikinės gamtos tyrimo laboratorijos Žemaitijos filiale Mosėdyje (1977–1993), Aplinkos ministerijos Jungtinių tyrimų tarnybos Žemaitijos monitoringo stotyje (1993–2000), Salantų regioniniame parke (1997–2001), Žemaitijos nacionaliniame parke (2000–2022).

Gamtininkė, dirbdama gamtos tyrimo laboratorijoje Mosėdyje, buvo atsakinga už naujų saugomų teritorijų steigimą, Respublikinio unikalių akmenų muziejaus (kartu su Vaclovu Intu) kūrimą, kitas gamtos saugines veiklas. Jos pastangomis buvo įkurti Laumių, Margininkų bei Sudėnų botaniniai-zoologiniai draustiniai, Aukštojo tyro telmologinis draustinis, bent aštuoni regioninės reikšmės draustiniai, daugeliui unikalių gamtos objektų suteiktas paminklų statusas. Prisidėjo prie Žemaitijos nacionalinio parko planavimo schemos kūrimo (1997), atliko įvairius gamtinius tyrimus Varnių, Salantų regioniniuose parkuose, Žemaitijos nacionaliniame parke, įvairiuose Žemaitijos nacionaliniame parke parkui priskirtuose draustiniuose. Buvo įvairių gamtos saugos projektų („Plokštinės miško tvarkymo darbai“, „Pažeisto Gardų ozo tvarkymo darbai“, „Platelių ežero hidrologinio rekonstrukcija“, „Aukštojo tyro pažeisto hidrologinio režimo atkūrimo darbai“, „Siberijos pelkės atkūrimo darbai“, „Siberijos pelkės pažeisto hidrologinio režimo atkūrimo darbai“, „Biomosės kompostavimo mechanizmo sukūrimas, išsaugant biologinę įvairovę NATURA 2000 teritorijose“, „Žemaitijos nacionalinio parko gyventojų gyvenimo sąlygų gerinimas supažindinant juos su ES reikalavimais“, „Buvusios Plokštinės karinės bazės pritaikymas šikšnosparnių apsaugai ir pažintiniam turizmui“, „Pažeistų ŽNP teritorijų atkūrimas ir pritaikymas rūšių bei buveinių išsaugojimui“) vadovė arba dalyvė. Dalyvavo kertinių miško buveinių projekte (2002–2004), Gamtos paveldo fondo vykdytoje Lietuvos pievų inventorizacijoje (2003–2004). Buvo aukščiausios klasės gamtininkė ekspertė, daugiausiai dėmesio skyrusi paukščių stebėsenai ir jų apsaugai (Ornitologų sąjungos narė).

Marijai buvo svarbu, kad mus supančią gamtinę aplinką pažintų ir vertintų visuomenė: inicijavo arba prisidėjo prie „Giliuko ir Kaštoniuko“, Šeirės, Paplatelės, Plokštinės, Gardų ozo ir Liepijos pėsčiųjų gamtos takų įkūrimo Žemaitijos nacionaliniame parke. Ji – ekologijos klubo „Liepija“ įkūrėja ir vadovė, Platelių bendruomenės narė.

Marija Jankauskienė yra knygų „Dvaras prie Aleksandrijos“ ir „Gydytojas Vaclovas Intas“ bendraautorė, knygų „Pauškių tyro paslaptys“ ir „Viliojanti gamtos knyga“ tekstų autorė, rašė įvairius straipsnius apie gamtą „Žaliajam pasauliui“, „Žurnalui apie gamtą“, Plungės rajono spaudai, Žemaitijos nacionalinio parko leidiniams. Subtiliai, lyg poetė ar tapytoja, mokėjo atskleisti gamtos paslaptis, pamatyti mažus stebuklus kasdienybėje: pražydušį geltoną šalpusnio žiedelį, išgirsti žvirblėlio čirškėjimą krūme prie namų...

Marija nuo vaikystės gyveno darnoje su gamta. Jai skaudėjo dėl žmonių beatodairiško aplinkos niokojimo, savininkiškumo, gamtą jautė visa savo esybe. Gamtininkei buvo svarbi prigimtinė tradicinė kultūra, Žemaitijos krašto kultūros versmės. Mėgo keliauti, fotografuoti, uogauti, grybauti, užsiimti sodininkyste ir daržininkyste. Užaugino tris dukras, kurios padovanojo penkis anūkus.

Rugsėjo 28 diena, trečiadienis, buvo saulėtas ir vėjuotas, vakare Plateliuose lijo. Dangus verkė, į Dausas iškeliavo Marija...

Sudie, Marija... O kada nors lakštingalų suokimu gėrėsime drauge vaikščiodami Amžinybės miškuose ir soduose...

Žemaitijos nacionalinio parko direktijos kolektyvas

DĖMESIO!

Plungės miesto seniūnija informuoja, kad norintys prekiauti prie miesto kapinių (Telšių g. ir Jovaišiškės k.) gėlėmis, krepšeliais, vainikais, puokštėmis, žvakėmis prieš Visų Šventųjų dieną ir Vėlines kviečiami rinktis prie kapinių **2022 m. spalio 17 d.** (bus traukiami burtai dėl prekybos vietų):

– prie Telšių g. kapinių – 9 val.,

– prie Jovaišiškės k. kapinių – 9.30 val.

Tel. pasiteirauti: (8 448) 73167, +370 657 08585.

Užs. Nr. I-330

REKLAMA, STRAIPSNIAI, SKELBIMAI ir...
 Reikia greito sprendimo, idėjos, bet nėra laiko?
 Susisiekiamas tel. +370 686 55928.
 Susirašom el. p. s.reklama@laikrastisplunge.lt
 Niekur nieko nereikia ieškoti – MES ATVYKSIM PAS JUS, PASITARSIM IR KARTU NUSPREŠIM!

Kampanija „Atrask galimybes“. Audrius: savo asmeninės asistentės nekeisčiau į nieką kitą

Plungės rajono savivaldybės kaimynystėje, Rietave, gyvenantis 62 m. Audrius Grabys maždaug prieš 20 metų griuvo su dviračiu, lūžo šlaunikaulis. Po nepavykusios operacijos sutrumpėjo koja, vyras tapo neįgalus – juda tik su ramentais, nebegali dirbti. Vėliau dar ir ranką suparalyžiavo. Bėda viena nevaikšto – beveik tuo pačiu metu nuskendo jo sūnus, mirė žmona ir uošviai. Audrius liko visiškai vienas. Kai jį kalbinome, po trūkios žarnos operacijos gulėjo palaikomojo gydymo ir slaugos ligoninėje ir labai laukė grįžimo namo, kur tvarkysis kartu su asmenine asistente Rasa. „Savarankiško gyvenimo namuose turiu atskirą kambarėlį, susimoku ir už jį, ir visus mokesčius (gaunu lengvatą). Turiu elektrinę viryklę, tad šleivai kreivai klibikščiudamas, patariant Rasai, maistą pasigaminu. Socialinių paslaugų centras pagelbėja man maistu, taip pat Savivaldybė skiria sauso maisto davinių. Apie asmeninę pagalbą sužinojau iš socialinių darbuotojų. Ji man labai reikalinga – naudojuosi po 2–3 valandas darbo dienomis ir gaunu ją nemokamai. Su Rasa sprendžiamie buitines ir finansinius klausimus, kartu, kur reikia, nuvykstame, apsiperkame, einame pas daktarus. Labai gerai, kai yra su kuo pasitarti, pasikalbėti. Noriu paraginti visus, kurie dar neišbandė, naudotis asmenine pagalba. Tai labai geras dalykas. Savo

Audrius Grabys ir jo asistentė Rasa Lubienė.

pagalbininkės Rasos nekeisčiau į nieką kitą“, – tvirtina Audrius.

Plungiškė 31 m. dviejų mergyčių mama Rasa Lubienė anksčiau dirbo su vaikučiais, tačiau visada svajoję padėti likimo nuskriaustiems žmonėms. Moteris Klaipėdoje baigė socialinio darbuotojo padėjėjų kursą ir tapo asmenine asistente – turi net 7 klientus ir dirba visą darbo dieną. Rasa papasakojo, kad tai, ką reikia, asistentas atlieka kartu su pagalbos gavėju, bet ne už jį. Be Audriaus minėtų veiksmų, asistentas gali pagelbėti atlikti asmens higieną, padėti

maitinimosi proceso metu, tinkamai vartoti vaistus, užmegzti ir palaikyti socialinius santykius, ugdyti savivoką, organizuoti poilsį, laisvalaikį ir t. t. „Šis darbas man buvo siekiamybė ir labai didelis išbandymas. Pradėjusi dirbti bijojau nuvilti žmones. Bet jie mane labai gerai priėmė. Džiaugiuosi, kad tai pasirinkau. Man labai gera, kad galiu būti naudinga kitiems, skatinti jų savarankiškumą, padėti sėkmingiau integruotis į visuomenę, gyventi bendruomenėje. Nors darbas yra atsakingas ir tikrai nelengvas, reikalaujantis gebėjimo prisitaikyti prie įvairiausių situacijų, pati didžiausia dovana čia yra nuoširdi žmogaus

šypsena. Tokiomis minutėmis netik jaučiuosi reikalinga, bet ir dėkoju už surastą prasmę. Teisingai sakoma: „Kas ieško, tas randa.“ Nebūkite pasyvūs, daugiau galvokite apie kitus ir pamėginkite tapti asistentais. Taip realizuoti save tikrai verta“, – šypsosi Rasa.

Asmeninę pagalbą Rietavo savivaldybėje organizuoja ir teikia biudžetinė įstaiga Rietavo socialinių paslaugų centras, o ja naudojasi 12 įvairaus amžiaus, skirtingas negalias turinčių žmonių. „Norint gauti šią pagalbą jokių apribojimų nei amžiui, nei negalios pobūdžiui

nėra. Jeigu žmogaus pajamos yra mažesnės negu 294 Eur (2 valstybės remiamų pajamų dydžiai), kaip ir Audriaus atveju, asmeninė pagalba yra teikiama nemokamai. Jeigu pajamos didesnės, mokestis už pagalbą negali viršyti 20 proc. jos teikimo išlaidų ir negali būti didesnis negu 20 proc. asmens pajamų. Kiekvienu atveju mokestio dydis nustatomas individualiai įvertinus asmens pajamas, jo galimybes mokėti ir atsižvelgus, ar jam teikiamos kitos socialinės paslaugos. Noriu pabrėžti, kad žmogus, besinaudojantis asmenine pagalba, pagal poreikį gali gauti ir kitas būtent jam reikalingas paslaugas (pagalbą į namus, transporto organizavimą, dienos socialinės globos ar priežiūros). Todėl nuoširdžiai kviečiu savivaldybės gyventojus dėl reikiamų paslaugų gavimo kreiptis į nuolatinės gyvenamosios vietos seniūniją ir pateikti prašymus. Juos išnagrinės socialinių paslaugų skyrimo komisija ir parinks asmeniui labiausiai tinkamas paslaugas. Jei jų bus keletas, mokėjimo už asmeninę pagalbą dydis bus apskaičiuo-

jamas atskaičius mokėjimo išlaidas už tas paslaugas. Kiekvienas atvejis yra įvertinamas atskirai ir tik tada priimamas žmogui palankiausias sprendimas. Pasinaudokite puikia galimybe palengvinti savo gyvenimą. Būkite savarankiškesni ir laisvesni tiek namuose, tiek viešojoje aplinkoje“, – ragina Rietavo savivaldybės administracijos Socialinių skyriaus vedėja Jolita Alseikienė.

Kampanija „Atrask galimybes“ skirta supažindinti su asmenine pagalba ir skatinti ją naudotis. Organizatoriai primena, kad Plungės rajono savivaldybės gyventojai dėl šios pagalbos gavimo gali kreiptis į Savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyrių.

Kampaniją „Atrask galimybes“ inicijuoja Neįgalųjų reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.

Daugiau informacijos apie asmeninės pagalbos teikimą ieškote Neįgalųjų reikalų departamento svetainėje www.ndt.lt bei „Facebook“ paskyroje.

Užs. Nr. I-309

Atrask galimybes su
ASMENINIU ASISTENTU

NEĮGALIŲJŲ REIKALŲ DEPARTAMENTAS
 PRIE SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS